

Interpellation

Cykelbokslut: Vi står stilla på en låg nivå

Österåkers kommuns cykelbokslut 2025 visar på ett antal betydande brister som sammantaget indikerar att kommunens arbete med att främja cykling inte utvecklas i den takt som krävs för att nå vare sig regionala eller nationella målsättningar. Den övergripande bilden är att cyklandet i kommunen står stilla på en låg nivå, samtidigt som de åtgärder som genomförs är begränsade till mindre förbättringar utan mätbar effekt på resvanor.

För det första kvarstår andelen cykelresor i Österåker på endast 4 procent, vilket är avsevärt lägre än genomsnittet i Stockholms län (8 %) och grannkommunen Vaxholm (11 %). Denna nivå har inte förbättrats över tid, trots uttalade ambitioner om att öka cyklandet. Detta innebär att kommunen befinner sig långt ifrån Region Stockholms mål om att 20 procent av alla resor ska ske med cykel år 2050.

Vidare visar cykelbokslutet att endast en ny cykelväg på 225 meter har anlagts under 2025 och att utvecklingstakten på befintliga cykelstråk är fortsatt otillräcklig. Även antalet cykelparkeringar och servicepunkter står still, då inga nya cykelpumpar eller parkeringar har tillkommit. Detta innebär att kommunens cykelinfrastruktur inte byggs ut utan endast justeras i marginell omfattning, vilket begränsar förutsättningarna för att fler ska välja cykeln som färdmedel. Den kanske enda positiva nyheten är att cykelkartan nu ingår i den digitala kommunövergripande Österåkerskartan.

En annan väsentlig brist är att de statistiska underlag som kommunen bygger sin analys på uppvisar allvarliga metodproblem. Resvaneundersökningen som redovisas i bokslutet har en svarsfrekvens på mindre än 0,5 procent av befolkningen, vilket gör att de slutsatser som dras om medborgarnas cykelvanor och utvecklingen över tid är osäkra och potentiellt missvisande. Detta försvagar cykelbokslutets funktion som planerings- och uppföljningsdokument.

Sammantaget framgår att kommunens cykelarbete domineras av småskaliga och reaktiva åtgärder snarare än av en strategisk och målmedveten utbyggnad av cykelinfrastruktur. Kritiken förstärks av de slutsatser som dragits på nationell nivå, där Riksrevisionen konstaterar att cykelinfrastrukturen i Sverige i bred mening är bristfällig, osammanhängande och otillräckligt prioriterad. Denna systemiska kritik speglar även Österåkers situation och understryker behovet av en mer sammanhållen och offensiv cykelpolitik.

De två senaste cykelboksluten (2024 och 2025) visar att Österåker inte genomför de investeringar och strukturella åtgärder som krävs för att markant öka cyklandet eller förbättra cykelinfrastrukturen. Utvecklingen är otillräcklig i förhållande till både regionala mål och invånarnas behov. Kommunen bör därför omgående stärka sitt strategiska arbete, tillföra resurser för nya cykelvägar och servicefunktioner samt säkerställa mer tillförlitliga datakällor för uppföljning och planering.

I Svenska Cykelstäder, där Österåker är medlem, framhålls att Sverige har moderniserats utan att trafikpolitiken har hängt med. Det är tyvärr den slutsats som även kan dras av de två senaste cykelboksluten. Österåker ligger långt ifrån de insatser som krävs. För varje cyklad kilometer skulle kommunen tjäna 1,40 kronor genom stärkt folkhälsa och sänkta sjukvårdskostnader.

Cykelinfrastruktur kan generera vinster på upp till nio kronor för varje investerad krona och bidrar till sänkta utsläpp, bättre folkhälsa och förbättrad framkomlighet. Därutöver bidrar cyklisterna med ett positivt netto till lokalhandeln. För att nå cyklingens fulla potential behöver Österåker därför investera i att höja standarden och bygga ut infrastrukturen.

Utifrån ovanstående vill jag fråga Kommunstyrelsens ordförande följande:

- Hur motiverar ni den låga ambitionsnivån i utbyggnaden av cykelinfrastrukturen när cykelandelen i Österåker står still på 4 procent och kommunen ligger långt efter både länsnittet och regionala mål?
- Varför satsar inte kommunen på sammanhängande och strategiska cykelvägar för att få fler att välja cykeln?
- Hur avser kommunen att förbättra underlagen i resvaneundersökningen, och när tänker ni säkerställa att beslutsunderlaget består av tillförlitliga och representativa data för framtida uppföljning?

Francisco Contreras
Vänsterpartiet i Österåker